

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО КРИЗЬ ПРИЗМУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Надія Сидій,
викладач спеціальних дисциплін,
спеціаліст вищої категорії ВПУ№33 міста Києва,
м. Київ, Україна,
e-mail: vpu33@ukr.net

Анотація. Проаналізовано основні вимоги до розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти в сучасних умовах. Висвітлено вітчизняний та закордонний досвід державно-приватного партнерства у професійній освіті. Охарактеризовано роль дуальної освіти, певні досягнення та проблеми, які виникають під час реалізації проєктів державно-приватного партнерства в системі професійної освіти і підготовки.

Ключові слова: професійна (професійно-технічна) освіта, державно-приватне партнерство, дуальна освіта, науково-методичне забезпечення.

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP THROUGH THE PRISM OF DUAL EDUCATION

Nadiya Sydiy,
teacher of special disciplines,
specialist of the highest category of VPUNo33 of Kyiv,
Kyiv, Ukraine

Abstract. The main requirements for the development of the system of professional (vocational and technical) education in modern conditions are analyzed. The domestic and foreign experience of public-private partnership in professional education is highlighted. The role of dual education, certain achievements and problems that arise during the implementation of public-private partnership projects in the system of professional education and training are characterized.

Keywords: professional (vocational and technical) education, public-private partnership, dual education scientific and methodological support.

У сучасних умовах розвитку ринку праці актуалізуються завдання розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О). Для їх реалізації в Україні створюються й оновлюються нормативні документи з питань професійної освіти, запроваджуються сучасні моделі професійної підготовки, впроваджуються інноваційні технології професійного навчання. У Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року (2019) акцентується на потребі досягнення нової якості професійної (професійно-технічної) освіти шляхом урахування вимог до актуальних компетентностей майбутнього фахівця при формуванні змісту освіти, модернізації освітнього середовища,

залучення до освітнього процесу роботодавців. Завдання Концепції конкретизуються в Стратегії розвитку професійно-технічної освіти на період до 2023 року (2020). У Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022 – 2027 роки (2021) виокремлено проблеми та визначено шляхи і завдання модернізації системи П(ПТ)О, що сприятиме забезпеченню відповідності професійної освіти потребам ринку праці та зменшить кваліфікаційний розрив (Ковальчук, 2022).

Динамічний економічний та технологічний розвиток суспільства вимагає від сучасної системи професійної (професійно-технічної) освіти дуже швидкої та якісної реакції. Тенденції розвитку економіки України не тільки суттєво впливають на процес формування та модернізації системи, а й висувають перед закладами професійної (професійно-технічної) освіти нове завдання – готувати висококваліфікованого фахівця, затребуваного на ринку праці, відповідно до запиту роботодавця.

У цих умовах особливого значення набуває співпраця закладів професійної (професійно-технічної) освіти з приватними партнерами.

Різним аспектам розвитку державно-приватного партнерства в Україні присвячені праці таких українських науковців, як: Т. Артемової, О. Берданова, Н. Бондар, О. Василева, В. Вакуленко, О. Вінник, О. Головінова, О. Десятюк, І. Запатріної, С. Кравець, Н. Сич, Ю. Лебединського, Т. Лебеде, Г. Знаменського, В. Удовиченко, О. Мартякової, І. Нейкової, С. Павлюка, К. Павлюка, В. Радкевич, П. Шилепницького та ін. У дослідженнях вони використовують термін «державно-приватне партнерство», що відтворює суть відносин органів державної влади, органів місцевого самоврядування та приватних партнерів. Партнерство держави й бізнесу розглядається у працях таких зарубіжних учених: М. Бек, Б. Вайс, К. Грив, М. Геддс, Дж. Делмон, М. Б. Джеррард, Е.-Г. Кляйн, Ю. Копеньян, Ф. Оладеїнде, А. Н. Лінка, Г. Паолетто, А. Регинато, П. Розенау, Е. Савас, Г. Тесман, Х. В. Хам, Г. А. Ходж, К. Хардкасл. Державно-приватне партнерство ними трактується різнорівнево: з однієї сторони – це «система відносин держави й бізнесу, що широко використовується як інструмент економічного й соціального розвитку на міжнародних, національних, регіональних і місцевих рівнях»; а з іншої – це «конкретні проекти, реалізовані спільно державними органами і приватними компаніями на базі об'єктів державної та комунальної власності» (Слободяник, 2022).

Водночас процес професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти буде ефективним лише за умови його побудови як цілісної методичної системи, яка передбачає: науково-обґрунтований відбір змісту навчального матеріалу; чіткість дидактичного планування; взаємну інтегрованість теоретичної та практичної складових підготовки; систематичність і послідовність процесу навчання; логічну наступність у вивченні інформаційно-комунікативних

технологій і спеціальних дисциплін; активізацію процесу навчання слухачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, орієнтацію на творчий розвиток особистості; підвищення самостійності навчання; поєднання різних форм і методів індивідуальної та колективної навчально-пізнавальної діяльності слухачів; активне використання сучасних засобів інформаційних технологій навчання на всіх етапах підготовки слухачів (Волкова, 2006; Волкова, 2012).

Вищесказане дає змогу твердити, що тісний взаємозв'язок закладів професійної (професійно-технічної) освіти із виробництвом під час підготовки фахівців сприятиме створенню нового покоління випускників, повністю адаптованих до умов виробництва, які матимуть глибокі теоретичні знання і вмітимуть застосовувати їх під час вирішення практичних завдань у процесі трудової діяльності. Вважаємо, що дуальна форма здобуття освіти є інструментом для державно-приватного партнерства, який розширює можливості забезпечення якості освіти та задоволення потреб ринку праці в конкурентоспроможних фахівцях.

Для роботодавців дуальна освіта є можливістю підготовки робочих кадрів під своє виробництво, виробничі технології та обладнання. Економія часу та коштів на пошук і підбір робітників, їх перенавчання, адаптація до умов конкретного підприємства – є основними перевагами для роботодавців. Для закладу професійної освіти впровадження дуальної форми здобуття освіти є запорукою підвищення якості підготовки фахівців з урахуванням вимог роботодавців. Здобувачі освіти за дуальною формою мають більше шансів отримати своє перше робоче місце на підприємстві, де формували професійні компетентності в умовах виробничих процесів (Марценюк, 2021).

У рамках упровадження елементів дуальної освіти в Україні 2015-2016 рр. ВПУ №33 м. Києва став однією із його експериментальних баз. Ми пройшли чималий шлях, метою якого було усунути основний недолік традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих робітників – розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом та підвищити якість підготовки кадрів з урахуванням вимог роботодавців в рамках організаційно-відмінних форм навчання.

Хочемо відмітити, що в результаті заклад отримав осучаснення навчально-матеріальної бази училища і позитивні тенденції підвищення якості професійної підготовки майбутніх робітників, фахового зростання педагогів. Постійно відбувається оновлення навчальних планів та програм, які розробляються спільно закладом освіти та керівництвом підприємств і враховують потреби суб'єктів господарювання.

Для покращення процесу теоретичного навчання та практичної підготовки, педагогами розроблені «Методичні посібники», «Робочі зошити», «Звіти-щоденники» та ін., в яких належним чином здобувачами освіти документуються знання та навички. Поряд із цим досить вдало використовуються онлайн-освітні технології, які дають економію часу, комплексний і дружній процес навчання, швидкий зворотний зв'язок.

Однак, поряд із досягненнями, виникло ряд проблем, такі як: вузька спеціалізація окремих підприємств, не завжди дає змогу опанувати деякі теми за стандартом професійної (професійно-технічної) освіти; в нормативних документах не визначені функції майстра виробничого навчання під час опанування здобувачами освіти практичних навичок в умовах підприємства та можливостей їх контролю.

Вважаємо, що необхідно на загальнодержавному рівні провести підготовку якісно нового методичного забезпечення, удосконалити методику оцінювання якості освіти, це дасть змогу створити належні умови підготовки майбутніх фахівців, фахові компетенції яких відповідатимуть сучасним потребам ринку праці.

Список посилань

Ковальчук, В. І. (2022). Роль інноваційної діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти в сучасних умовах ринку праці. *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Міжнародної науково-практичної звітної конференції Інституту професійної освіти НАПН України*, Київ, 130-132.

Слободяник, О. В. (2022). Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти: семантика і перспективи 1(24), 64-171.

Волкова, Т. В. (2006). *Методика професійного навчання: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів*. Бердянськ: Модем-1.

Волкова, Т. В. (2012). *Методичні засади створення і використання електронного підручника в професійній підготовці кваліфікованих робітників: метод. посібник*. Київ: Інститут ПТО НАПН України.

Марценюк, Л. В. (2021). Дуальна форма як засіб ефективного поєднання теорії та практики. *Економіка та держава*, 3, 58-65.

Кравець, С. Г. (2022). Нормативно-правове забезпечення розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*, 1(24), 127-137.

Н
У
Р
Е
Р
Л
І
Н
К

"
h
t
t
p
s
:
/
/
d
o
i
.
o
r